

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหาร
โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา

The Needs Assessment for Administration Process Development of Moral
School to Administrator under the Project of The King Education Fund

อนุชา สามุงคุณ¹ บุญมี ก่อบุญ² ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์³

Anucha Samungkhun, Boonmee Koboon, Suphirun Jantarak

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็นของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม 2) การประเมินความต้องการจำเป็น และหาแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร และครูโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา จำนวน 358 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดตอบสนองคู่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27 ถึง 0.69 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างหาแนวทางการพัฒนาโดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็นของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ 1) การวางแผนงานด้านคุณธรรม 1.1) การสร้างการรับรู้และการยอมรับ 1.2) การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ 2) การนิเทศติดตามงาน 2.1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.2) การนิเทศติดตามทั้งภายในและภายนอก 3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 3.1) การมีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม 3.2) นักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์ 4) การปฏิบัติงาน 4.1) การจัดบรรยากาศโรงเรียนที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม 4.2) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

คำสำคัญ (Keywords) : กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม; โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา

Received: 2023-03-16 Revised: 2023-03-27 Accepted: 2023-03-28

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Student Master of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: Jacksamungkhun@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: boonmeej72017@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: nonsamranp@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the current and desired state of administration process of the Moral School to Administrators under the education fund project, and 2) propose administration process development of the Moral School to administrators under the education fund. The sample of this research, consisted of at the school under this project, totally 358, selected by multi-stage random sampling. The research instruments used for collecting data were: a dual-response in a 5-level rating scale questionnaire with discrimination power between 0.27-0.69 and reliability value at 0.96, and a semi-structured interview with 11 experts. Statistical tools in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Modified Priority Need Index (PNI_{modified})

The findings were as follows:

1. The current desired state of administration process of the Moral School to Administrators under the education fund project was at a high level.
2. The needs assessment and proposal of the administration process development of the Moral School to administrators under the education fund project were categorized according to the priority needs as follow: 1) The school moral development planning includes: 1.1) the awareness and acceptance, and 1.2) development of teacher leaders and student leaders 2) The supervision on the implementation of the plane includes: 2.1) knowledge sharing, and 2.2) the internal and external supervision 3) Performance evaluation includes: 3.1) knowledge management/innovation development moral and ethics, and 3.2) student are good attitude. 4) The implementation process of strategic plans are: 4.1) school climate, and 4.2) network building and participatory.

Keywords: administration process of moral school; education fund

บทนำ (Introduction)

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันตามกระแสโลกาภิวัตน์จากการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีสื่อและเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดน การมีโลกออนไลน์จากการใช้อินเทอร์เน็ตในชีวิตประจำวัน ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและพฤติกรรมของบุคคลจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วและรุนแรง เป็นยุคของโลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงเป็นยุคของ Disruption หรือยุค VUCA World ที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรและพลเมืองโลกหลาย ๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้เองสถานศึกษาจึงต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ทำให้มนุษย์ต้องพัฒนาทักษะตนเองให้ปรับตัวทันกระแสสังคมที่อาจเปลี่ยนไป อาทิเช่น การปรับตัวของคนที่เป็นลักษณะพิเศษในตัวเอง ที่แม้แต่ปัญญาประดิษฐ์เองก็ไม่สามารถพัฒนาได้ ไม่ว่าจะเป็นการจินตนาการ การสร้างแรงดลใจ ความเข้าใจกลุ่มลึก การเกิดญาณทัศน์ หรือคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น (ชินวัตร เจริญนิตย, 2564: 68) นอกจากนี้ The Partnership for 21st Century Skills ได้ศึกษาและรวบรวมทักษะต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการดำเนินชีวิตซึ่งประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นหรือที่

เรียกว่า ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 แม้ในหลาย ๆ ด้านจะเป็นการเตรียมการเพื่ออนาคต แต่ก็มีหลายทักษะที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมตัวอย่างเช่น ทักษะด้านผู้นำและความรับผิดชอบ เป็นต้น (The Partnership for 21st Century Skills, 2009: 7)

จากที่กล่าวมาโรงเรียนซึ่งเป็นสถานที่นอกจากจัดการเรียนการสอนแล้วยังเป็นสถานที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โครงการโรงเรียนคุณธรรมก็เป็นวิธีการที่ดีที่จะช่วยปลูกฝังนักเรียนให้เป็นคนดี เพื่อเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญอย่างมีคุณภาพเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ และพลโลก วิธีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมตามแนวคิดของโรงเรียนคุณธรรมเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาคุณธรรมในตัวนักเรียนซึ่งจะเติบโตเป็นอนาคตของชาติ กระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักก็คือผู้บริหารโรงเรียน บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีทักษะในการบริหารจัดการ เข้าใจกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมเป็นหลักประกันให้การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมประสบความสำเร็จ จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็นของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมให้ดียิ่งขึ้น และนำผลการศึกษาไปสู่การบริหารโรงเรียนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เรื่องการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้กับคนในชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็น และหาแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานด้านคุณธรรม 2) การปฏิบัติงาน 3) การนิเทศติดตามงาน 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาในประเทศไทย 155 โรงเรียน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,672 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565: 1)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาในประเทศไทย ปีการศึกษา 2565 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวัสต์, 2551: 191) ได้กลุ่มตัวอย่างตามตารางจำนวน 351 คน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ทำการสุ่มจริงได้ทั้งหมด 364 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 68 คน และครู 296 คน และมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 358 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา คือ โรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาในประเทศไทย จำนวน 155 โรงเรียน

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม 2565-กุมภาพันธ์ 2566

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการตอบข้อมูลสองชุดหรือการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) เกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) การวางแผนงานด้านคุณธรรม 2) การปฏิบัติ 3) การนิเทศติดตามงาน และ 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดลำดับคุณภาพเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองการทำวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ดำเนินการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Google Form) โดยส่งคิวอาร์โค้ด (QR Code) แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายสถานศึกษา ตามจำนวนที่กำหนด

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งไปและมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 98.35

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 การวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562: 279)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินสภาพที่เป็นอยู่จริง กับสภาพที่ควรจะเป็นของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ดังนี้
ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็น

กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรม	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่ควรจะเป็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.การวางแผนงานด้านคุณธรรม	4.23	0.81	มาก	4.41	0.72	มาก
2.การปฏิบัติงาน	4.30	0.78	มาก	4.45	0.73	มาก
3.การนิเทศติดตามงาน	4.22	0.83	มาก	4.39	0.74	มาก
4.การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.24	0.78	มาก	4.41	0.72	มาก
รวม	4.25	0.80	มาก	4.42	0.73	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพกระบวนการบริหารงานที่เป็นอยู่จริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.80) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งสภาพที่เป็นอยู่จริง และสภาพที่ควรจะเป็น เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า สภาพที่เป็นอยู่จริง ด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D.=0.78) รองลงมาเป็น ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D.=0.78) จากนั้นเป็น ด้านการวางแผนงานด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.81) และสุดท้ายเป็น ด้านการนิเทศติดตามงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D.=0.83) และสภาพที่ควรจะเป็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.73) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า สภาพที่เป็นอยู่จริงของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่ควรจะเป็นทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ทุกด้านมีความต้องการจำเป็นทุกหัวข้อ

2. ผลการวิเคราะห์ดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ซึ่งผลการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ในแต่ละด้าน

กระบวนการบริหาร โรงเรียนคุณธรรม	ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นอยู่จริง	ค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็น	PNI _{Modified}	ลำดับ
1.การวางแผนงานด้านคุณธรรม	4.23	4.41	0.060	1
2.การปฏิบัติงาน	4.30	4.45	0.033	4
3.การนิเทศติดตามงาน	4.22	4.39	0.042	2
4.การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.24	4.41	0.041	3

จากตารางที่ 2 พบว่า การเรียงลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ภาพรวมรายด้าน พบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นโดยเรียงจากมากไปหาน้อย เป็นดังนี้ 1) การวางแผนงานด้านคุณธรรม 2) การนิเทศติดตามงาน 3) การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ การปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ผู้วิจัยได้นำผลวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็นกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงค่าคะแนน PNI_{modified} ที่มีคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกในแต่ละด้านเพื่อนำไปสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางพัฒนา โดยเรียงจากมากไปน้อย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผนงานด้านคุณธรรม ลำดับที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ลำดับที่ 2 การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ

2. การนิเทศติดตามงาน ลำดับที่ 1 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลำดับที่ 2 การนิเทศติดตามทั้งภายในและภายนอก

3. การประเมินผลการปฏิบัติงาน ลำดับที่ 1 การมีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ลำดับที่ 2 นักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์

4. การปฏิบัติงาน ลำดับที่ 1 การจัดบรรยากาศโรงเรียนที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม ลำดับที่ 2 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน มีดังนี้

3.1 การวางแผนงานด้านคุณธรรม

การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ปรากฏผลดังนี้ 1) ผู้บริหารมีการประชุมและอบรมครูเพื่อให้เข้าใจเป้าหมายหลัก 3 เสาหลัก 5 กลยุทธ์ตามแนวทางของโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษา 2) ใช้การสื่อสารทำความเข้าใจในช่องทางที่หลากหลาย การสร้างคลังข้อมูลคู่มือ 3) ผู้บริหารต้องนำหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ ให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เข้ามาแสดงความคิดเห็น 4) ใช้วิธีการตามแนวทางประชาธิปไตยและลงมติดตามเสียงส่วนใหญ่ร่วมกัน 5) มีการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายในการกำหนดวิสัยทัศน์

เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติ และตัวชี้วัดการประเมิน ให้เป็นลายลักษณ์อักษร 6) ใช้การระเบิดจากข้างใน 7) ใช้ความสมัครใจ ไม่ใช้การบังคับให้ทำ

การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ 1) คัดเลือกครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำที่มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำ 2) มีการอบรมครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำโดยใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3) มีการสร้างครูแกนนำ นักเรียนแกนนำสับเปลี่ยนหมุนเวียน 4) ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำมีความสามารถสื่อสาร ถ่ายทอด ขยายผล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารได้ดี มีทัศนคติที่ดีต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 5) ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำมีจำนวนเพียงพอเหมาะสม เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) ผู้บริหารต้องแต่งตั้งครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ โดยเน้นการมีส่วนร่วม

3.2 การนิเทศติดตามงาน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1) ใช้กระบวนการ PLC เป็นประจำรวมถึงการถอดบทเรียนจากโครงการคุณธรรมที่ดีเด่น 2) ส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานนำองค์ความรู้มาแลกเปลี่ยนกัน 3) การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ 4) นำแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาประยุกต์ใช้ 5) โรงเรียนควรจัดทำฐานข้อมูลการบริหารโรงเรียนคุณธรรม

การนิเทศติดตามทั้งภายในและภายนอก 1) วางแผนการบริหารงานกำหนดปฏิทินการติดตามงานโดยมุ่งเน้นการนิเทศภายใน และนำข้อเด่น ข้อด้อยมาถอดองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน 2) การนิเทศภายนอกผู้บริหารต้องให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศจากภายนอก รวมถึงเข้าร่วมประเมินโรงเรียนคุณธรรม 5 ดาวของ สพฐ. 3) ควรใช้หลักการกัลยาณมิตร 4) ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการนิเทศทั้งภายในและภายนอก 5) มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่นิเทศ ติดตามให้คำปรึกษา รวมถึงเป็นพี่เลี้ยงสอนงาน ให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการนิเทศเพื่อให้มีมุมมองทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน 6) และใช้การ Coaching และนำหลักการวงจรคุณภาพ PDCA มาประยุกต์ใช้

3.3 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การมีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม 1) ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการ PLC การถอดบทเรียนจากโครงการคุณธรรมที่โดดเด่น 2) โรงเรียนมีการสร้างองค์ความรู้ทดแทนหรือการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) 3) ผู้บริหารต้องสร้างนวัตกรรมด้านการบริหารโรงเรียนคุณธรรม และนวัตกรรมต้องสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 4) ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้หลักการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) 5) ผู้บริหารและครูต้องปรับตัวเปิดใจยอมรับวิธีการใหม่ ๆ มุ่งเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ใช้การคิดเชิงระบบ

นักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์ 1) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยมุ่งเน้นไปที่แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) ปลูกฝังให้กับนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ให้มีต้นแบบที่ดี ทั้งตัวผู้บริหารเอง ครู ชุมชน นักเรียนแกนนำ 3) ต้องมีการสรุปประเมินผลพฤติกรรมของนักเรียนเป็นระยะ 4) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนในการพัฒนานักเรียนด้านจิตพิสัย 5) โรงเรียนต้องกำหนดกิจกรรมและการสอนที่เป็นการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม

3.4 การปฏิบัติงาน

การจัดบรรยากาศโรงเรียนที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม 1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนด้านกายภาพ ใช้หลักการ 5 ส. 2) สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน 3) ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้ครูนำหลักการทางจิตวิทยามา

ใช้ 4) ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) ผู้บริหาร และครูเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างวัฒนธรรมที่ดีภายในโรงเรียนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 6) มีข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครองปฏิบัติตนได้ถูกต้องเมื่อเข้ามาในโรงเรียน ให้ทุกคนรู้สึกปลอดภัย สบายใจ ผู้บริหาร และครูปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 1) มีการเผยแพร่ความดีในทุก ๆ ช่องทาง 2) ผู้บริหารต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ผู้บริหารบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) 4) ผู้บริหารต้องมีบุคลิกลักษณะน่าเชื่อถือ เป็นมือประสานสิบทิศ 5) ผู้บริหารและครู ต้องให้ความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง 6) ผู้บริหารและโรงเรียน รวมไปถึงครูต้องมีความแน่วแน่จริงจังในการ สร้างคนดีให้กับสังคม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 คือ สภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นของกระบวนการ บริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากทั้งสภาพที่ เป็นอยู่จริงและสภาพที่ควรจะเป็นสอดคล้องและไม่สอดคล้องบางประเด็น กับงานวิจัยของเกรียงไกร ผาดโสง (2562: 3) ที่ได้ทำการวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีพบว่า สภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริงของการบริหารโรงเรียน คุณธรรมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นของการบริหารโรงเรียนคุณธรรม ภาพรวมอยู่ ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาเป็นโรงเรียนที่มุ่งเน้นในเรื่องการ บริหารงานโรงเรียนคุณธรรมเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญกับกระบวนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมเป็น สำคัญจึงส่งผลให้สภาพที่เป็นอยู่จริงอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 และ 3 คือ การประเมินความต้องการจำเป็น และแนวทางใน การพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ผู้วิจัยขอ อภิปรายผลที่สำคัญดังนี้

2.1 การวางแผนงานด้านคุณธรรม ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นที่สูงสุดลำดับที่ 1 การสร้างการรับรู้และการยอมรับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมเป็นกระบวนการ ที่ต้องใช้ความพยายามต้องใช้เวลาในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนและเป็นกระบวนการ ที่ต้องมีการขับเคลื่อนทั้งระบบไม่ได้เกิดจากความรู้ ความสามารถของผู้บริหารฝ่ายเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ ศูนย์ โรงเรียนคุณธรรม, มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558: 23) ที่ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาการบริหารงานโรงเรียน คุณธรรม ทุกคนควรตระหนักและมั่นใจในคุณค่าและความสำคัญของการมีคุณธรรม โดยต้องอาศัยความคิด ริเริ่มของคณะครูและการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นหลักสำคัญในการสร้างการรับรู้และให้เกิดการยอมรับ ลำดับที่ 2 การสร้างครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กระบวนการในการบริหารงาน โรงเรียนคุณธรรมต้องมีคณะทำงานที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม ซึ่งผู้บริหารควรให้ ความสำคัญตั้งแต่การคัดเลือกครูแกนนำ นักเรียนแกนนำที่มีความเหมาะสมมีความรู้ความสามารถ และมีการ ส่งเสริมให้ครูแกนนำ และนักเรียนแกนนำได้พัฒนาตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูคนอื่น และนักเรียนคนอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หากมีต้นแบบที่ดีและมีพื้นที่เพื่อที่จะช่วยขับเคลื่อนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมที่ เข้มแข็งจะส่งผลต่อความสำเร็จของกระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ เกรียงไกร ผาตไธสง (2562: 146) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนแกนนำมีความใฝ่รู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอจะช่วยให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จได้

2.2 การนิเทศติดตามงาน ลำดับที่ 1 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมอาจจะยังเป็นเรื่องใหม่เมื่อไม่กี่ปีมานี้โรงเรียนคุณธรรมต่าง ๆ ก็การบริหารจัดการที่แตกต่างกันไปตามบริบท การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมก็เป็นสิ่งสำคัญนอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยังเป็นการนำแนวคิดการบริหารคุณภาพแบบเทียบเคียง หรือการนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของแต่ละโรงเรียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเทคนิควิธีการที่ได้ผลดีไปปรับใช้กับการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของตนเอง และยังเป็นการขยายผลไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ ด้วยการเป็นต้นแบบการศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ มนตา ตูลย์เมธการ และคณะ (2560: 104-105) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรม ต้องเริ่มจาก 1) การกำหนดเป้าหมายเป้าหมายและคุณธรรมอัตลักษณ์ 2) การวางแผนโครงการและการจัดกิจกรรม 3) การดำเนินโครงการและการปฏิบัติตามแผน 4) การนิเทศและการกำกับติดตาม 5) การสะท้อนผลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายผลไปสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ การเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขยายไปจนเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ลำดับที่ 2 มีการนิเทศติดตามทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมหากขาดการนิเทศติดตามงานก็เหมือนการขาดการตรวจสอบ (Check: C) การดำเนินงานตามหลักการวงจรคุณภาพ PDCA อาจจะทำให้กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไม่ประสบความสำเร็จและการส่งเสริมการนิเทศติดตามก็ควรเป็นการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ ชัดเจน นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขให้ทันทั่วถึง และใช้หลักการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมพงษ์ ใจดีเฉย (2557: 40) ที่ทำการวิจัยพบว่า การนิเทศ กำกับติดตาม ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบโครงการต้องรู้และเข้าใจ มีจิตเสียสละ เป็นตัวอย่าง รวมทั้งนิเทศกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเกิดความน่าเชื่อถือให้กับบุคลากรในโรงเรียน และส่งผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของโครงการ

2.3 การประเมินผลการปฏิบัติงาน ลำดับที่ 1 การมีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หากจะบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมให้เกิดความยั่งยืนต่อเนื่องต้องมีการสร้างองค์ความรู้ หรือพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนบุคลากรไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู หรือนักเรียน หากไม่มีการสร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมการขาดความต่อเนื่องและยั่งยืนได้ และการส่งเสริมให้มีองค์ความรู้/นวัตกรรม ควรอาศัยการ PLC การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ให้เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นุชรินทร์ ปามูล (2560: 102) ที่พบว่า ภาพอนาคตในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา โรงเรียนต้องมีการพัฒนาองค์กร พัฒนาด้านวัฒนธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เข้มแข็ง ลำดับที่ 2 นักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินความสำเร็จของกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมที่เด่นชัดที่สุดคือ การประเมินด้านผลลัพธ์ (Output) หรือประเมินที่ตัวนักเรียนเองว่านักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์ตามที่โรงเรียน หรือสังคม ชุมชน ต้องการหรือไม่ โดยการส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยมุ่งเน้นไปที่แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

(Active Learning) รวมถึงการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสมรรถนะของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอให้สอดคล้องกับสมรรถนะ และทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Qashmer F. Amani (2016: 63-64) ที่พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนตามแนวทางคุณลักษณะศึกษา มีความสัมพันธ์กับการแสดงออกถึงนักเรียนมีคุณธรรมสูงขึ้นตามไปด้วย และสอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 (2561: 189) ที่ได้ทำการวิจัยพบว่า การส่งเสริมให้นักเรียนเป็นเด็กดี มีคุณลักษณะ/ค่านิยมที่พึงประสงค์ ควรส่งเสริมให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ผู้บริหาร ครู ควรมีการปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี และควรมีการประเมินผลวิเคราะห์ว่ากระบวนการบริหารงานมีผลกระทบหรือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและความสำเร็จของการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมหรือไม่

2.4 การปฏิบัติงาน ลำดับที่ 1 การจัดบรรยากาศโรงเรียนที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ และจิตวิทยานั้นส่งผลต่อการเรียนรู้ทั้งในด้านพุทธิพิสัย และเจตคติของนักเรียน ดังนั้นการบริหารโรงเรียนคุณธรรมผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนด้านกายภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ming-Te Wang & Jessica L. Degol (2016: 329) ที่พบว่า การจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้มีความเหมาะสมทั้งด้าน กายภาพ ด้านจิตวิทยา และสภาพแวดล้อมจะส่งผลให้พฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้น ไม่มีการกลั่นแกล้งกัน และลดความก้าวร้าวลง อาการหวาดกลัวทางจิตวิทยาก็จะลดลงและเอื้อให้นักเรียนเป็นคนที่มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นได้ ลำดับที่ 2 การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมนั้นจะขับเคลื่อนโดยโรงเรียนเพียงลำพังก็อาจจะยากที่จะประสบความสำเร็จ เพราะบางโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีพื้นที่ห่างไกลความเจริญ การที่โรงเรียนจะบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมให้ประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ภาษพอน ประภา (2562: 189) ที่ทำการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์กับชุมชน หน่วยงานเป็นอย่างดีจะได้รับการสนับสนุนจากชุมชนทั้งสิ้นโดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้องค์ความรู้จากการวิจัยดังนี้

1. กระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) การวางแผนงานด้านคุณธรรม 2) การปฏิบัติงาน 3) การนิเทศติดตามงาน 4) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. ได้แนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนวปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากระบวนการบริหารงานโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนโครงการกองทุนการศึกษาหลายประเด็นที่มีความสำคัญเร่งด่วนในการปรับปรุงพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนควรนำประเด็นและแนวทางพัฒนาไปประยุกต์ใช้

1.2 หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมและนำแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมไปเผยแพร่และสนับสนุนให้ตรงประเด็นเพื่อเป็นการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยแนวทางการพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมในโรงเรียนสังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการทำวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลกระบวนการบริหารโรงเรียนคุณธรรมเพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารโรงเรียนคุณธรรมให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเพื่อเป็นการพัฒนางานด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนทั่วไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- เกรียงไกร ผาติธสง. (2562). แนวทางการส่งเสริมการบริหารโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ชินวัตร เจริญนิตย์. (2564). การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. วารสารบริหารการศึกษามหาสารคาม. 21(1): 67-74.
- นุชรินทร์ ปามูล. (2560). การถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนคุณธรรมตามโครงการกองทุนการศึกษา ของโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36. การศึกษาอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ภพพนธ์ ประภา. (2562). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สภ. ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สู่การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สภ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://main.spmnonthaburi.go.th/> สืบค้นเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ 2565.
- มนตา ตูลย์เมธการ อรุมา เจริญสุข วิไลลักษณ์ ลังกา อิทธิพันธ์ สุวทันพรกุล และพินดา มารุ่งเรือง. (2560). การสังเคราะห์องค์ความรู้กระบวนการขยายผลโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรมในส่วนภูมิภาค และการประเมินผลการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม จริยธรรมสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เดือนตุลา.
- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2558). คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมปอง ใจดีเฉย. (2557). เด็กดีสร้างได้. นนทบุรี: สำนักพิมพ์อินฟินิท โกลบอลเทรด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). ระบบเว็บไซต์สถานศึกษา EMIS WEB School CMS. [Online]. แหล่งที่มา: <https://data.bopp-obec.info/> สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565.

- สำนักงานศึกษาธิการภาค 1. (2561). การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 1. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.reo1.moe.go.th/strategy3/>. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2565.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Qashmer, A. F. (2016). Character education and adolescents moral identity development (actual and ideal). (Doctoral dissertations). Retrieved from <https://irl.umsl.edu/dissertation/63>
- The Partnership for 21st Century Skills. (2009). Framework for 21st Century learning. (UNESCO Bangkok). Retrieved from <http://www.unescobkk.org>.
- Wang, M & Degol, J. L. (2016). School climate: a review of the construct, measurement, and impact on student outcomes. *Springer: Educ Psychol Rev.* 28: 315–352.